

KONTAKT

Sydslesvigsk Forenings informationsblad

Ugens overskrifter

Kreative børn

[KONTAKT] I Læk Danske Børnehave var de særdeles kreative inden sommerpausen, bl.a. med en udstilling.

Læs mere på KONTAKT side 3

Modern Brass

[KONTAKT] Modern Brass Quintet fra Danmark giver koncert i Dansk Centralbiblioteks gård som led i Flensburger Hofkultur.

Læs mere på KONTAKT side 4

25 år hos SSF

[KONTAKT] I mandags var der jubilæum på Dansk Sekretariat Gottorp Amt: Anne Christiansen kunne markere 25 års ansættelse hos SSF.

Læs mere på KONTAKT side 4

Hein Hoop mindes

[KONTAKT] Hein Hoop var multikunstner og manges skræk. For få dage siden åbnedes en mindeudstilling i Garding.

Læs mere på KONTAKT side 5

Børnenes Grænse

Emilie og Emilie fra Esbjerg krydser klinger ved Ravningsbroen i Vejle Ådal før, end de indtager Troldborg Ring. (Fotos: Mogens Bach)

Grænseoverskridende rollespil og medfortælling

[KONTAKT] »Det var en rigtig fin uld - fra Gotlands...får«. Nicole fra Lyksborg får med noget besvær og med eftertænksomhed fremstammet ordet »får«. Det er ikke nemt at huske alle ord på dansk, når man bor og arbejder i Lyksborg og har tysk som det daglige sprog. Børnene går i Lyksborg Danske Skole, og Nicoles familie har i flere generationer tilhørt det danske mindretal i Sydslesvig. Nu er hun sammen med en veninde og deres i alt fem drenge i alderen 6-9 år taget til Danmark for at deltage i projekt og familieferiedage »Børnenes Grænse« for at øve sig i det danske sprog og samtidig få nogle gode oplevelser i selskab med danske børnefamilier.

indtog Troldborg Ring, øvede sig i gamle mål og digtede videre på vikingernes oplevelser. I Jelling studeredes de nyeste arkæologiske udgravninger, og alle fik en formidabel omvisning med fortælling om Harald Blåtand og hans far, Gorm den Gamle i Kongernes Jelling. De prøvede håndværk i Vingsted Jernaldermiljø, hørte om heltesagn, højtrold, og holdt historisk marked i Randbøl. Historien oplevedes lige der, hvor den engang foregik. Et koncept, hvor alle hjalp til med, at det praktiske kom til at fungere med fællesarbejde omkring mad og drikke. De boede på Vandel Efterskole, og drog ud i landskabet hver dag. Frivillige fra Grænseforeningen og unge studerende var instruktører.

ANDERLEDES MÅDE
Det var en ny og anderledes måde at møde hinanden på – set i lyset af, at det bliver vanskeligere og vanskeligere at finde pladser til ferie børn fra Sydslesvig, som gerne vil opleve dansk sprog og kultur. Arrangørerne satser på, at tilsvarende familiedage gennemføres i Sydslesvig næste år. Her findes flere steder, hvor historien ligger lige så markant i landskabet og fortæller om politiske, kulturelle og fysiske grænser, som den gør omkring Jelling, Vejle Ådal og Hærvejen. Der deltog ialt 14 børn og 16 voksne.

Kirsten Rykind-Eriksen,
formand,
GF Vejle Vesteregnet

ROLLESPIL

Der er gang i rollespillet om den forsvundne uld, som foregår på den gamle markedsplads øst for Randbøl kirke nede i Vejle Ådal. Alle har roller og er udklædte i 17-1800-tals tøj. Historien går på, at en dansk bondekone fra Lindegården i Vandel anklager en tysk hedekolonist fra Frederikshåb for at have hugget hendes uldsæk, som hun vil sælge på markedet. Konerne kommer op at toppes, og for en sikkerheds skyld kommer deres børn også op at slås. Situationen afleder en sidebemærkning om at skabe grænser eller at være grænseløs. Som alle i den grad kommer til at grine af med relation til den aktuelle politiske debat omkring Danmarks nye tiltag med told- og grænsekontrol.

AKTIVITET OG KONTAKT
Grænseforeningen for Vejle Vesteregnet stod for initiativet med »Børnenes Grænse«, der foregik 6.-9. juli. Det var udviklet i fællesskab med Sydslesvigsk Forening og med økonomisk støtte fra Grænseforeningen. Idéen er både at skabe aktiviteter, som børn og voksne er fælles om, og kontakter mellem familier syd og nord for grænsen, så de lærer mere om hinandens kulturer. I dette felt spiller det en stor rolle at øve sig i hinandens sprog i uformelle sammenhænge. De voksne fra det danske mindretal har en miniordbog med – et nyttigt redskab, når sprogforbistringen ikke makker ret.

OPLEVEDE HISTORIEN
I løbet af 3½ dag legede de vikinger ved Ravningsbroen, hvor børnene

Nicole fra Lyksborg som dansk bondekone hjælper Dana med at binde hendes hue, før rollespillet om den forsvundne uld går i gang på den gamle markedsplads ved Randbøl kirke og Vejle å.

Philip fra Silkeborg smeder kniv i Vingsted Jernaldermiljø, så gnisterne fyger omkring ham.

Vi møder åbent og gæstfrit

[KONTAKT] Sydslesvigsk Forening, der af mange betragtes som ryggraden i det danske mindretal, er hovedansvarlig for de danske årsmøder i Sydslesvig, hvor mindretallet viser ansigt, bekender kulør, står sammen; og hvor mindretallet modtager familien Danmark åbent og gæstfrit, fordi vi holder af vore danske venner – og fordi vi har noget sammen – tilhørsforholdet til dansk sprog, kultur og sprogets og kulturens væren og væsen. Årsmøderne - dem i 2012 tages der lige så stille tilløb til allerede om et par måneder - er en stor slæet indad- og udadvendt manifestation af et folkeligt fællesskab, der bærer udover hverdagens vanskeligheder, også fordi de signalerer, at sammenhold ikke betyder ensretning eller konformitet. Er man i tvivl, bør man kun lytte til årsmødernes mange hilsener og taler. Retten til ytringsfrihed og ytringspligten lever i bedste velgående under vore årsmøder – et adelsmærke, der forpligter. Der er flere grunde til, at jeg ønsker at sætte fokus på årsmødernes hilsener og taler. Jeg gør det, fordi man nogen steder gerne vil fravælge danske venners og tyske naboers hilsener til årsmøderne – eller hovedtaleren for den sags skyld. Man ønsker årsmødet som en hyggelig

grillfest, gerne med lidt børneoptræden – talerne derimod hører man eller forstår man alligevel ikke! Her hopper kæden af efter mit bedste skøn. Den slags uforpligtende festlighed og hygge kan vi også i SSF regi dyrke året rundt. Årsmøderne er derimod det årlige møde mellem mindretallet og Danmark. Vi har brug for det synlige sammenhold mellem mindretal og danske venner – og vi har brug for, at de kommer til orde – at de taler til os om deres forventninger og ønsker om sammenhold med os. Årsmøderne er ikke navlepilleri i et lukket mindretalsrum, men den offensive bekendelse af et dansk tilhørsforhold. Derfor duer det heller ikke, at man vil nægte taleret til politiske stemmer fra Danmark, der er inviteret, men som man er uenig med. Det danske mindretal er ikke en partisag. Vi er selv så forskellige i holdninger og politiske anskuelser, at også vore gæster har ret til friheden i ord og tale at bidrage til vore årsmøder: frihed for Loke såvel som for Thor. Meningscensur bør ikke være et årsmødeanliggende. Vi holder sammen på trods af meningsforskelle – og bør i stedet tage dialogen – samtalen – når uenigheden trænger sig på.

Dieter Paul Küssner

Minderheitenrat in Deutschland

Saterfrieese neuer Ratsvorsitzender

[KONTAKT] Mit Wirkung vom 1. Juli ist Saterfrieese Karl-Peter Schramm aus Scharrel/Schädel in Niedersachsen neuer Vorsitzender des Minderheitenrates der vier anerkannten nationalen Minderheiten Deutschlands. Der Minderheitenrat ist auf Bundese-

Karl-Peter Schramm, neuer Vorsitzender des Minderheitenrates in Deutschland. (Foto: privat)

bene der Zusammenschluss der Hauptorganisationen jeweils der dänischen Minderheit, der Sorben, der Friesen sowie der deutschen Sinti und Roma.

Schramm übernimmt den Vorsitz von David Statnik, der erst im März diese Funktion mit der Wahl zum Vorsitzenden der Domowina – Bund der Lausitzer Sorben von Jan Nuck übernommen hatte.

Turnusgemäß wechselte der Vorsitz im Rat zur Mitte des Jahres an die friesische Volkgruppe in Deutschland. Der Minderheitenrat setzt sich in Berlin für die Belange der heimischen Minderheiten beim Bundestag und der Bundesregierung ein.

Zu den aktuellen Aufgaben des Minderheitenrates zählt der 62-jährige Schramm die Sicherung des Bundeszuschusses für Dansk Skoleforening in 2012. Der Bundeszuschuss war erforderlich geworden, da die Minderheit aufgrund der Kürzungen der Landesregierung in Kiel statt einer 100% Förderung nur noch 85% der Kosten eines Schülers in den öffentlichen Schulen erstattet bekommt.

»Wir werden stets die Bundesregierung und den Bundestag darauf hinweisen, dass die eingegangenen internationalen Verpflichtungen zum Schutz und zur Förderung der hiesigen Minderheiten und ihrer Sprachen von Deutschland einzuhalten sind. Nur so oft verliert sich die politische Verantwortung im Wirrwarr von Bund-Länder-Kompetenzen; das werden wir nicht hinnehmen und auf die Widersprüche der konkreten Politik hinweisen«, so der neue Vorsitzende vom Seelter Buund im Minderheitenrat.

tb

SSW/ Lehrerausbildung

Längerer Masterstudiengang

[KONTAKT] Zur aktuellen Diskussion um die Lehrerausbildung in Flensburg erklärt die Vorsitzende der SSW-Landtagsfraktion, Anke Spoorendonk:

»Die FDP will zurück zum alten Schulsystem, und die CDU will offenbar eine Lehrerausbildung vom Discounter. Weder der Rückschritt zum Staatsexamen noch die Einführung eines achsemestrigen Bachelorstudiums erfüllen aber die An-

forderungen an ein modernes Bildungswesen.

Die Lehrerausbildung muss den modernen Herausforderungen an das Bildungsniveau, dem bestehenden Schulgesetz und dem Bologna-Prozess der EU gerecht werden. Deshalb führt kein Weg darum herum, die Ausbildung der Lehrer für die Primar- und Sekundarstufe aufzuwerten, indem der Masterstudiengang an der Universität Flensburg ausgeweitet

wird. Nur so können wir unseren Kindern die beste Ausbildung bieten und nur so geben wir auch den Absolventen dieser Studiengänge eine Chance auf dem Arbeitsmarkt, wenn in späteren Zeiten nicht mehr so viele Lehrkräfte benötigt werden. Wer die Inhalte und die Qualität der Lehrerausbildung daran ausrichtet, dass sie nichts Kosten dürfen, wirft die Zukunft der Kinder dem Sparschwein zum Fraß vor.«

eb

SSW/ Gemeinden

Größere Gemeinden die einzig richtige Lösung

[KONTAKT] Zum kürzlich von den Grünen vorgestellten Gesetzentwurf für eine Kommunalreform erklärt der SSW-Landtagsabgeordnete und Landesvorsitzende Flemming Meyer:

»Wir freuen uns, dass die Grünen auch zur Erkenntnis gelangt sind, dass die Probleme der kommunalen Ebene nur durch größere Gemeinden dauerhaft gelöst werden können. Die rund 1100 Gemeinden in Schleswig-Holstein sind vielfach nicht in der Lage, ihre Aufgaben für die Bürger angemessen zu erledigen. Erst dadurch konnte das demokra-

tisch unzulängliche System der Ämter derart ins Kraut schießen, dass das Verfassungsgericht einen Rückschnitt anordnen musste. Allerdings teilen wir nicht die Auffassung der Grünen, dass die Direktwahl der Amtsausschüsse eine probate Alternative zu größeren Gemeinden ist. Das Problem der demokratischen Legitimation wäre zwar im Sinne des Verfassungsgerichts gelöst. Gleichzeitig würde aber dauerhaft eine zusätzliche, vierte Demokratie- und Verwaltungsebene in Schleswig-Holstein geschaffen. Das lehnen wir

ab. Der SSW setzt sich für größere Kommunen ein, die wieder die nötige kritische Masse haben, um effektiv und bürgernah zu arbeiten. Der Gesetzentwurf der Grünen ist deshalb eine wesentlich bessere Alternative als die Mogelpackung des Innenministers zur Änderung der Amtsordnung, die juristisch zwar durchgehen mag, aber nicht grundlegend etwas am problematischen Gefüge von Gemeinden und Ämtern ändert. Deshalb werden wir die Beratungen dieses Antrags im Landtag konstruktiv und wohlwollend begleiten.«

SSW/ Volkshochschulen

Volkshochschulen unbezahlbar

[KONTAKT] Zur kürzlich vom Volkshochschulverband vorgestellten Studie zur finanziellen Bedeutung der Volkshochschulen in Schleswig-Holstein sagt die bildungspolitische Sprecherin der SSW-Landtagsfraktion, Anke Spoorendonk:

»Der Wert von Volkshochschulen lässt sich finanziell nicht beziffern. Zu umfassend und vielseitig ist der Nutzen von Volkshochschulen für unsere Gesellschaft. Die Volkshochschulen sind nicht nur die bekanntesten Einrichtungen der Erwachsenenbildung, vielmehr sind sie mit ihrem flächendeckenden, differenzierten und preisgünstigen Angebot für alle Menschen da und belegen eindrucksvoll, dass das Lernen im Leben nicht aufhört. Volkshochschulen haben vor allem für den Einzelnen eine große Bedeutung, weil die Lust auf Lernen, der Spaß am Neuen und die

Neugierde auf das Leben angesprochen werden.

Für alle Skeptiker und Kritiker der Volkshochschulen ist es trotzdem wichtig, dass wir jetzt den wissenschaftlichen Beleg für die wirtschaftliche Bedeutung von Volkshochschulen haben.

Der finanzielle Nutzen für die lokale Wirtschaft ist enorm. Nur ein Viertel der Kursteilnehmer gibt im Zusammenhang mit den Kursen kein weiteres Geld aus. Für alle anderen gilt, dass sie einkaufen gehen, Kultur- oder Freizeiteinrichtungen und Restaurants besuchen und durchschnittlich 30 Euro ausgeben. Insbesondere für die Zuschussgeber der Volkshochschulen - also das Land und die Kommunen - dürfte mit dieser Studie klar sein, dass Volkshochschulen kein lästiger Bittsteller sind, sondern einerseits die wichtigsten

Einrichtungen zur Verwirklichung des Lebenslangen Lernens und andererseits ein finanzieller Mehrwert für die Region.«

Anke Spoorendonk und SSW-Mitstreiter im Landtag. (Foto: Lars Salomonsen)

Die Linke

Minderheiten im Programm

[KONTAKT] Die SprecherInnen der Linken-Arbeitsgemeinschaft »Ethnische Minderheiten« Renate Harcke und Heiko Kosel hatten noch im Dezember bedauert, dass im ersten Programmentwurf für ein neues Grundsatzprogramm der Partei Die Linke Aussagen zur politischen Unterstützung der in Deutschland anerkannten autochthonen Minderheiten, der Dänen, Friesen, Sorben sowie Sinti und Roma, fehlten. Anfang Juli erklärten beide »Jetzt sind die autochthone Minderheiten im Programmentwurf der Partei Die Linke.«

Der Bundesvorstand ihrer Partei hat einen Entwurf für das Parteiprogramm vorgelegt, der wichtige Grundsätze für das Agieren zur Sicherung der Gleichstellung von Dä-

nen, Friesen, Sorben/Wenden sowie Sinti und Roma festschreibt.

Sie gehen davon aus, dass von diesen Aussagen wichtige Impulse für minderheitenpolitische Wirken der Linken auf den unterschiedlichen parlamentarischen Ebenen sowie im außerparlamentarischen Bereich ausgehen werden. Die Bundesarbeitsgemeinschaft »Ethnische Minderheiten« wird dazu – wie in den vergangenen Jahren – weiter ihren Beitrag leisten. Der Abschnitt hat folgenden Wortlaut:

»Gleichberechtigung für Dänen, Friesen, Sorben, Sinti und Roma. Die Angehörigen der seit Jahrhunderten in Deutschland lebenden Minderheiten – Dänen, Friesen, Sinti und Roma sowie Sorben – müssen gleichberechtigt ihre spezifischen Be-

lange und Ansprüche artikulieren und realisieren können. Die Politik hat Rahmenbedingungen zu schaffen, die die Wahrung und Weiterentwicklung der Identität, Sprache und Kultur der Minderheiten sichern. Notwendig ist die Erarbeitung entsprechender bundespolitischer Grundsätze, die mittelfristig in einen Grundgesetzartikel münden müssen. Die Linke setzt sich dafür ein, dass die Rechte dieser Minderheiten, insbesondere ihr Recht auf Selbstbestimmung, geschützt werden und ihre Repräsentanz und Mitwirkung im gesellschaftlichen Meinungs- und Willensbildungsprozess gefördert wird. In der Bundesrepublik muss sich die Politik im Bund wie in den Ländern endlich an den international anerkannten Maßstäben ausrichten.«

kp/rt/Be.

Förderung dänischer Schulen

Schwarz-Appell an Bundesregierung

[KONTAKT] Für eine dauerhaft erhöhte Förderung der dänischen Schulen durch die Bundesregierung über das Jahr 2011 hinaus hat sich Schleswig-Holsteins Minderheitenbeauftragte Caroline Schwarz eingesetzt. Schwarz warb in einem Brief an den Minderheitenbeauftragten der Bundesregierung, Staatssekretär Dr. Christoph Bergner, dafür, den zusätzlichen Zuschuss für den Dänischen Schulverein von 3,5 Millionen Euro zu verstetigen.

Die Bundesregierung hatte dem dänischen Schulverein 2011 eine zusätzliche Zuwendung von 3,5 Millionen Euro bewilligt. Im Entwurf des Bundeshaushaltes 2012 ist diese Förderung nicht vorgesehen. Der Betrag kompensierte eine Kürzung der Landeszuwendungen an die Schulen der dänischen Minderheit, die die Landesregierung auf ihrem Weg zur Kon-

solidierung des Haushaltes abgesenkt hatte.

Die Minderheitenbeauftragte appellierte an den Bund, alle möglichen Wege zu prüfen, seinen Zuschuss beizubehalten.

Sie verwies dabei auf die außenpolitische Relevanz des deutsch-dänischen Verhältnisses. »Das übergeordnete außenpolitische Interesse muss auch über 2011 Bestand haben. Die Arbeit des dänischen Schulvereins zu sichern, kann nicht allein Aufgabe des kleinen Bundeslandes Schleswig-Holstein mit seinen drei Minderheiten sein.«

Eine frühe politische Entscheidung würde dem Schulverein zudem die notwendige Planungssicherheit, Verbindlichkeit und Verlässlichkeit garantieren, so Schwarz.

kp/rt/Be.

Ugen der kommer

8. Voksenundervisningsnævnet og Aktivitetshuset: Sommerhøjskole: "Grænsseværdier – fællesskab, dannelse, kreativitet" på **Aktivitetshuset** i Flensburg 8.-12.8.
9. **Flensburg** SSF-distrikt Nord: Klubeftermiddag med Diabetikerklubben i menigheds- huset kl. 14
10. **Slesvig** SSF-distrikt Centrum-Nord: Nål og tråd i Lolfodsalen, Slesvig kl. 19.30
11. **SSF-distrikt Isted/Jydbæk**: Husflid i Jydbæk Forsamlingshus kl. 19.30
12. **SSF** og Kulturbüro **Flensburg**: Koncert med "Modern Brass" inden for rammen af Flensburger Hofkultur i Dansk Centralbiblioteks gård kl. 20.30
13. **Harreslev** Kvindeforening: Hygge og snak i konfirmandstuen

Læk Danske Børnehave

Fra sommerfesten i Læk Danske Børnehave. (Fotos: privat)

En børnehave fyldt med kreativitet

[KONTAKT] I perioden hen mod sommer blev alle 57 børn i Læk Danske Børnehave konfronteret med deres egen kreativitet, da institutionens pædagogiske arbejde lagde op til en kreativ værkstedsperiode over 3 uger. Alle husets 7 fastansatte samt en støttepædagog, en kunstpædagog og en pædagog på barsel var involveret i projektet, som indebar 3 forskellige værksteder. I henhold til institutionens overordnede årsmål, at fremme børnenes personlige og sociale kompetence, blev disse værkstedsuger planlagt og gennemført med fokus på at sætte børnene i processer, som skulle føre dem hen til erkendelsen; Yes, jeg kan!

Det andet fokus lå på, at børnene indgik i forskellige grupper med forskellige mennesketyper af forskellig alder. Formålet var at få børnene ind i situationer, hvor de skulle omgås og hjælpe hinanden på en konstruktiv måde.

KUNSTPÆDAGOGIK

I den første uge kom kunstpædagogen Maria Müller på besøg og gennemførte et kunstprojekt med børnene. Her handlede det om, at børnene med akvarelfarver og pensel, skulle male en blomstereng, hvor der gemte sig en lille nisse. Projektet fandt sit højdepunkt i, at børnenes værker fik deres værdsættning i en udstilling. Legehuset var pyntet og indrettet som udstillingsrum, og åbningen blev afholdt med en flot fernisering der blev celebreret med en festlig tale og lækre »børnedrinks«.

MUSIK

Den anden uge stod så i musikens ånd. Pædagogen Diana Zimmermann, som egentlig er på barsel, tilbød en musikalsk oplevelse både for store og for små. De mindste børn i børnehaven lavede forskellige sanglege omkring emnet bondegård. Dette forløb fandt sin afslutning i lækker mad. Børnene var med til at lave en buffet, der bestod af typisk mad fra en bondegård.

De andre børn tog med på en musikalsk verdensrejse. Ved hjælp af en kæmpe globus og selvlavet udklædning sang børnene forskellige sange fra forskellige lande og lærte forskellige danse.

RYTME

Et andet musikalsk element stod også på dagsordenen denne uge. Nemlig rytme. Støttepædagogen Achim Schmidt gennemførte med de mind-

ste børn en »drumcircle«. Dette indebar, at forskellige instrumenter blev lagt i en rundkreds, og børnene så på skift måtte afprøve og opleve de forskellige instrumenter, deres klang og rytmer. De andre børn besøgte skolens musiklokale. For dem handlede det om at finde et svar på spørgsmålet: Kan man snakke med instrumenter? Hertil benyttede børnene sig af forskellige instrumenter og gennem forskellige rytmer, høje og lave toner, førte de faktisk ret spændende dialoger. For børnene stod det altså fast: Ja, man kan godt snakke med hinanden via instrumenter.

TRÆ

I den tredje og dermed sidste uge, konfronterede pædagogen Michael Vogel og medhjælperen Birthe Kleinschmidt børnene med materialet træ. I små grupper skulle børnene save, slibe, hamre og male. De mindste børn hamrede hoved, arme, ben og krop sammen til små menneskefigurer, som så ved hjælp af maling fik ansigt og tøj på. De andre børn lavede kuglebilleder. Disse kuglebilleder blev sat ind i rammer af træ, som børnene selv havde savet og hamret sig tilrette. Dette træværkstedprojekt blev også præsenteret for forældre og gæster med en udstilling inde i træværkstedet.

»I en aktiv proces gør børn deres erfaringer og tilegner sig viden, færdigheder og normer. De voksne er fokuseret på de positive styrkesider og giver barnet redskaber. Samtidig bygger den voksne bro mellem det, barnet kan inden processen, og det, barnet lærer undervejs«, siger børnehaveleder Brigitte Jessen om værkstedsprojektet og mener videre: »Et godt lærested er et godt værested.«

SOMMERREVEJ

Slutpunktet for børnehavens årlige pædagogiske arbejde blev manifesteret i en sommerrevue, som blev opført til sommerfesten. Mens familierne sad på græsplænen og nød et dejligt picnic, optrådte børnehavens 3 forskellige grupper med sang, dans og rock. De mindste børn var forklædt som små grønne frøer og bød forældrene en sjov frødans. De mellemaldrende børn optrådte som seje cowboyer med et linedance-show, og de ældste børn klædte sig ud som rockstars og rockede playback med guitarer og trommer til »We will rock you«.

Førskolegruppen kom så med et ekstranummer, hvor de sang en afskedssang til »We will rock you«-rytme, som blev spillet af gruppens resterende børn, som ikke skal i skole i år. Med masser af gode, sjove og succesrige oplevelse i samspil med andre børn gennem hele børnehavet, men især værkstedsugerne og sommerfesten, fik hvert barn en følelse af: Yes, jeg kan!

mv

Masser af blomsterenge med nisser.

De mindste børn og støttepædagog Achim Schmidt i deres »drumcircle«.

Sct Jørgen/Mørvig

Lybæk en rejse værd

[KONTAKT] Sct. Jørgen/Mørvig SSF-/SSW-distrikt inviterer medlemmer, deres pårørende og venner til sommerudflugt til Lybæk/ Lübeck med besøg af Willy Brandt-huset lørdag den 27. august.

Bestyrelsen går ud fra, at folk er morgenfriske, så man starter kl. 7.55 fra Jens Jessen-Skolen og kl. 8 fra St. Jürgen-Platz. Afgang fra Lübeck til Flensborg kl. 17. Der serveres kaffe på turen til Lübeck og på hjemturen pølse med brød.

Kl. 11 starter rundvisningen på Willy Brandt-Haus og varer ca. 1 time. Eftermiddagen er til egen disposition. SSW- og SSF-medlemmer betaler 25 euro for at være med. Ikke-medlemmer 30 euro. Børn under 16 år 15 euro.

Der bedes om tilmelding inden den 22. august, men man behøver bestemt ikke vente så længe med det, på tlf. 366 14 (Wilma Nissen) eller tlf. 313 44 55 (Christian Dirschauer). www.luebeck-tourismus.de www.willy-brandt-luebeck.de

Ansgar Slesvig

Sommerfest i Nybjernt

[KONTAKT] Ansgar Menighed i Slesvig indbyder til sommerfest på søndag den 14. august i Nybjernt Forsamlingshus. Festen begynder med gudstjeneste kl. 10.30. Derefter bydes der på grillmad og muntert samvær.

Vi venter besøg af venner fra Sct. Johannes Kirke i Vejle, så der er lagt op til en god fest.

Gerne tilmelding til præsten 25815 eller til Helga Hansen tlf. 51287.

Egernførde SSF

Sommertur til Århus - men med to mål

[KONTAKT] Kære medlemmer og venner, så er vi fra Egernførde SSF tilbage igen og glæder os til at præsentere det første sensommertilbud for dig og din familie. Tilmeld dig gerne allerede i dag!

Vores sommertur for hele familien starter lørdag den 3. september kl. 6 i bus fra Medborgerhuset og op til Århus. Du kan vælge, om du vil i Tivoli Friheden eller i Den Gamle By. For at bestemme dig, kan du læse mere på www.friheden.dk eller på www.dengambleby.dk.

Du skal bare meddele det ved din bindende tilmelding på sekretariatet, tlf. 04351-2527 senest den 31. august kl. 12.

Din plads i bussen er sikret, når du har betalt dine bestilte billetter. Beløbet skal overføres til følgende konto: 3011534, BLZ 21520100, Union-Bank Slesvig, påført »sommertur« og navn som Verwendungszweck.

Turen til Tivoli Friheden koster 15 euro for voksne og 12 euro for børn. Ikke-medlemmer betaler 25 euro hhv. 22 euro for turen.

Turen til Den Gamle By koster 20 euro for voksne og 17 euro for børn, da entréen er en del dyrere. Ikke-medlemmer betaler 10 euro mere.

Fred Witt

FUEV

Præsident erhålt Minderheitenpreis

Hans Heinrich Hansen.
(Foto: Lars Salomonsen)

[KONTAKT] Hans Heinrich Hansen, Præsident der Föderalistischen Union Europäischer Volksgruppen, FUEV, erhålt den Südtiroler Minderheitenpreis. Landeshauptmann Luis Durnwalder wird die Auszeichnung am 5. September auf Schloss Tirol bei Meran,

der Wiege des Landes Tirol, überreichen. Der Preis wird zum zweiten Mal vergeben und ist mit 20.000 Euro dotiert.

»Die Föderalistische Union Europäischer Volksgruppen hat sich seit vielen Jahren um das friedliche Miteinander von verschiedenen Volksgruppen in Europa, um eine gute kulturelle und wirtschaftliche Entwicklung der zahlreichen Minderheiten bemüht und darüber hinaus enge Kontakte mit Südtirol aufgebaut«, heißt es in der Begründung. Landeshauptmann Luis Durnwalder weist in seinem Brief an Hans Heinrich Hansen weiter darauf hin, dass sich am 5. September die Unterzeichnung des Pariser Abkommens von 1946 jährt, welches die Grundlage des Autonomiestatuses von Südtirol bildet. Hans Heinrich Hansen, 1938 in Hadersleben in Nordschleswig geboren und von Beruf Tierarzt, war von 1993 bis 2006 Vorsitzender der deutschen Minderheit in Dänemark. 1994 wurde er zum FUEV-Vizepräsidenten gewählt. Seit 2007 steht er der Föderalistischen Union Europäischer Volksgruppen als Præsident vor.

jd

Hofkultur/Dansk Centralbibliotek

Modern Brass Quintet. (Agenturfoto)

Modern Brass Quintet 11. august

[KONTAKT] Am Donnerstag, den 11. August 20.30 Uhr spielt das dänische Modern Brass Quintet im Rahmen

der Flensburger Hofkultur im Hof der Dansk Centralbibliotek, Norderstr. 59, gesponsert von Sydslesvigsk Forening. Es sind schon 120 Karten verkauft, aber Platz ist für ca. 200 Besucher. Das Modern Brass Quintet ist einfach gut: Klassische Musik mit einem hohen Spaßfaktor. Durch das Programm führt der Musiker John Frederiksen, Leiter der Kulturabteilung in Sønderborg.

re, klassisk og med en betydelig morskabsfaktor. De betegner sig som verdens største kvintet fordi de – temmelig usædvanligt – har en slagtojsmusiker med. Bandet består af Rolf Persson (trompet), John Bøgelund Frederiksen (trompet, konferencier), Inge Hanning (horn), Anders Flindt Mikkelsen (basun), Torben Johannsen (tuba) og Anders Lyngghøj (slagtojsmusiker).

BILLETSALG
 Billetter sælges i forsalg til 14 euro (plus forsalgsgebyr), ved indgangen fra kl. 19.17 euro. Danske kroner modtages ved indgangen. 50% rabat til unge under 18, studerende og førtidspensionister. Forsalg af billetter via print@home-systemet.dk på www.flensburger-hofkultur.de. Forsalgsteder i Flensborg: sh:z-Kundencenter, Holmpassage, Touristinformation Flensborg, Rådhusgade/Rathausstrasse 1, Moin Moin, Ved Fredshøjen/ Am Friedenshügel 2, alle Reservix-forsalgsteder. I tilfælde af regn finder koncerten sted inde i biblioteket.

MODERN BRASS QUINTET
 Torsdag den 11. august kl. 20.30 giver danske Modern Brass Quintet koncert i Dansk Centralbiblioteks gård, Nørregade/ Norderstræde 59, som led i Flensburger Hofkultur, støttet af Sydslesvigsk Forening. Modern Brass Quintet blev grundlagt i 1989 og hører i dag til de mest velrenommerede messingblæserkvintetter i Danmark. Efter utallige koncerter i Danmark – bl.a. ved den kongelige dåb i Møgeltoender og ved EU-topmødet i København – har kvintetten nu også fundet vej til Flensborg. Det er en særlig oplevelse at være til koncert med de fem danske musikere,

FUEV und EU

Gemensam für Europas Minderheiten

[KONTAKT] Die Minderheitenunion FUEV hat am 29. Juni gemeinsam mit der dänischen EU-Abgeordneten Anne E. Jensen und mit Unterstützung der Intergruppe für traditionelle Minderheiten zur Diskussion ins Europäische Parlament nach Brüssel geladen, und Vertreter aller Fraktionen waren erschienen. Darüber hinaus waren Repräsentanten der EU-Kommission und des Europarates sowie zahlreiche Mitglieder der FUEV und interessierte Zuhörer anwesend. Die FUEV stellte ihre Arbeit vor. Schwerpunkte waren dabei: Die FUEV als größter Dachverband und zivilgesellschaftlicher Vertreter der autochthonen Minderheiten – mit 90 Mitgliedern in 32 europäischen Ländern und dessen europäisches Engagement, die durch Dänemark finanziert Idee eines Kompetenzzentrums für Minderheiten, die Möglichkeiten der im Lissabon-Vertrag vorgesehenen Bürgerschaftsinitiative, die Zusammenarbeit der Hauptakteure im Bereich der Regional- und Minderheitensprachen, und die neue FUEV-Initiative im Bereich der Roma in Europa: „Solidarität mit den Roma!“ Vereinbart wurde: eine gemeinsame Initiative zur Untersuchung der Möglichkeit der Finanzierung eines Kom-

petenzzentrums für Minderheiten in Europa und die zukünftigen Finanzierung der Regional- oder Minderheitensprachen im kommenden EU-Haushalt, mit Unterstützung der ALDE-Abgeordneten Anne E. Jensen zu starten, im Herbst unter der Schirmherrschaft des EVP-Abgeordneten Winkler eine Anhörung zur Nutzung der Bürgerschaftsinitiative für die Fragen der Europäischen Minderheiten im Parlament zu veranstalten, und weitere Gespräche zur Einbindung des EU-Parlaments und der EU-Kommission in die neue Roma-Initiative der FUEV „Solidarität mit den Roma“, sowie nach der Sommerpause vertiefende Gespräche mit allen interessierten Abgeordneten zu führen, um zu vereinbaren, wie ein strukturierter Dialog zwischen Zivilgesellschaft und dem EU-Parlament nachhaltig gesichert werden kann.

Die Domowina, der Dachverband der Sorben in der Lausitz, lud alle Teilnehmer zu dem sportlichen Großereignis im kommenden Jahr ein – der FUEV-EUROPEADA 2012. Europäische Fußballmannschaften aus ganz Europa küren hier die beste Minderheitenfußballmannschaft in Europa.

På Dansk Sekretariat for Gottorp Amt

25 års jubilæum

[KONTAKT] Det var et lidt stille og ensomt 25 års jubilæum, medarbejder på SSFs Danske Sekretariat for Gottorp Amt - endnu på adressen Lolfod 69 i Slesvig - kunne fejre i mandags: Generalsekretæren og de fleste kolleger i SSF - for Slesvig-sekretariatets vedkommende begge de to andre kolleger - var på ferie, så SSF-amtsformand og 2. næstformand i SSF, Franz Dittrich var alene om æren og fornøjelsen med et lykønskingsbesøg hos Anne Christiansen på kontoret.

Ellers plejer der ikke at være stille på sekretariatet. Der er altid noget at rive i. Der er altid nogen, der stikker hovedet ind. Der er altid et og andet,

der skal ordnes. Og det elsker Anne Christiansen. Flytningen over på Slesvighus er umiddelbart forestående, men det tager hun med sindsro: Det bliver ordnet, når sekretariatet er fuldt bemandedt igen. Anne lægger ikke skjul på, at hun synes, hun har verdens bedste job. Den glæde under kollegerne hende, hvorfor der i mandagens anledning skal lyde et hjerteligt tillykke fra dem alle. De glæder sig til en hyggelig komsammen, når tid er til det.

Be.

Anne Christianen
 - 25 år hos SSF på Dansk Sekretariat for Gottorp Amt. (Foto: Franz Dittrich)

Ejdersted

Skanse 14 på Danevirke er indtaget. (Fotos: privat)

God tur til Danevirke og Mikkjelberg

[KONTAKT] For et stykke tid siden gennemførte Tønning Danske Menighedspleje i samarbejde med SSF Ejdersted Amt alle tiders sommerudflugt.

22 håbefulde folk fra Tønning og Vejstjersted drog afsted mod Danevirke. Første stop var museet, og ved besigtigelse af bl.a. Karl Otto Meyer i fuld voksfigur blev alle grebet af ånden, hvorefter det kort før frokost lykkedes os at indtage bl.a. Skanse

14 - under kyndig vejledning af vores guide Elke Svendsen. Feltrationer blev derefter indtaget hos museets nabo, gæstgiveriet Rotten Krug.

Herefter gik turen hjemad; med en lille afstikker til Kunst- og Cricketcentret Mikkjelberg i Hatsted, hvor centerleder Henry Buhl tog godt imod os. Først mente han ikke, han kunne lære os noget, men efter at have varmet op med sang, fortalte han alle-

vel om centret og en bibliotekar i Tønning, de fleste på turen kunne huske - hans kone. Og så skulle de lære om cricket. En interessant sport, hvor man vist ikke skal lave så meget, så det var godt, ejderstederne kom forbi og kunne udfordre dem lidt. Alt i alt en god dag.

Mattias Skærved,
præst på Ejdersted

Husum Cricket Clubs formand Jörg Krüger tager sig til hovedet over de mange spørgsmål.

Aktivitetshuset

Herbert Cordsen-udstilling

[KONTAKT] Aktivitetshuset i Nørregade/ Norderstr. i Flensborg udstiller »Mårup kirke – fotografier af Herbert Cordsen, Flensborg« fra nu og frem til 30. september.

Mårup Kirke på Lønstrup Klint ligger tæt ved havet, som æder sig ind i klinten. Af frygt for at kirken på et tidspunkt kunne falde i havet, er dele af kirken blevet taget ned.

Fotoserien er mere end en dokumentation. Den arbejder med frem-

medgørelse af billederne, der giver dem et surrealistisk, dystert præg. Herbert Cordsen har fotograferet siden sin tidlige ungdom og haft succes både med udstillinger og på fotokonkurrencer.

kh

Mårup kirke.
(Foto: Herbert Cordsen)

Udstilling Garding

Hein Hoop var langt forud for sin tid

[KONTAKT] Det var, som om hele Ejdersted var kommet for at give ham en sen omfavelse, en undskyldning for, at man ofte misforstod hans mange værker og aktioner. Ejdersted var kunstneren Hein Hoops menneskelige og kunstnerisk ståsted, indtil hans altfor tidlige død i 1986. Det skete i bilen ved Vitsvort/Witzvort. I sin mindetale nævnte hans kunstneren Uwe Herms om, at netop af det navn havde den humorfyldte Hein Hoop lavet en »Wortwitz«.

UDSTILLINGEN

Der var en overvældende tilstrømning til Hein Hoop-udstillingens åbning i søndags i Gardings gamle rådhus; fuldt hus. Kunstværkerne var følsomt fordelt på forskellige afdelinger. Kun et af hans så omstridte træskulpturer var med, men mange interessante grafikarbejder; minder overalt om et vældigt, imponerende kunstnerisk virke i årtier.

Det var den nordfrisiske støtteforening for kunst og kultur, Förderverein für Kunst und Kultur, der havde iscenesat arrangementet. Blandt de mindst hundrede deltagere var videnskabsmænd, kunstkere fra hele landet, kunstnere, musikere og frem for alt venner og slægtninge; også kendte ansigter fra Gottorp Slot i Slesvig og Hein Hoops gamle ven Knut Kiesewetter, som i sin tid fortolkede en del af hans frække tekster.

LAND ART

Hein Hoop var billedhugger, maler, grafiker og songwriter. Han bragte kunstretningen Land Art til landet. Han var i stigende grad omringet af pressen, meget omtalt i medierne, ophavsmand til og deltager i en række stærkt opsigtsvækkende hændelser i Katingvad/ Katinger Watt, som blev filmet, og den film blev vist på udstillingen i Garding. Og med den »Damen oben ohne i vadehavet« - om hende har man vist hørt før. Hein Hoop var en stærk personlighed, der oven i de mange sjove aktioner rummede en dyb respekt for naturen, en omsorg for vandets og landets kultur, og modstand mod atomindustriens farer. Han var aktiv i miljøkampen og advarede imod de trusler, han så komme: havet i fare, sociale misforhold og menneskelig dumhed. Menneskers hovmod mødte han med ironi og vittig forklædt foragt.

BETYDNINGSFULD

Professor Arno Bammè, der længe har forsket i Hein Hoops liv, skæbne og kunstneriske udvikling, gav ved udstillingsåbningen et præcist billede af Hoop: Hein Hoop var den bedste, mest betydningsfulde og kreative kunstner i Slesvig Holsten. Og det havde han også sagt til ham direkte. »Dunnerlittchen«, havde Hein svaret. »Ja, det var han,« sagde også nevøen Flemming Meyer ved ferniseringen og tilføjede, men så vittig og skuril, han til tider kunne optræde, så dybsindig, så rebelsk kunne han være. Han var hævet over nationale interesser. Han var hjemstavnskunstner, forkæmper for en beskyttelse af naturen. I alle hans værker og aktioner indgik det.

Som eksempel nævnte Flemming en tidlig tegning, Brokdorf-adventskransen, »pyntet« med pigtråd og levende lys.

Senere på dagen havde venner og tilhængere lejlighed til smalltalkende muntert-vedmodigt selv at mindes den uforglemmelige slesviger. Det var han nemlig, født i Gråsten og opvokset i Klein Rheide.

Marie Meyer var søster til Hein Hoop; Horst Hoop, Follervig, broder. Svogeren Karl Otto Meyer skildrede siden - også i Horst Hoops navn - Hoop-børnernes barndom og færdnen, varmhjertet og med sans for det usædvanlige.

Hein Hoop. (Foto: Jens Peter Meyer)

SKOLETIDEN

Og derefter kunne så en af Hein Hoops tidligere klassekammerater (undertegnet) også levere et bidrag: Hein Hoop var vores afholdte skolekammerat på Gallbergskolen, Slesvigs første realskole, midt i krigs- og nazitiden.

Født i Gråsten i 1927, senere lærersøn i Klein Rheide, kom den skælmiske dreng ofte for sent til undervisningen. Han var aldrig bleg for en begrundelse. I virkeligheden havde han »herumgetrødelst«, ude i naturen. Han have altid noget brugeligt i hånden, træstykker, tørv, bånd, blomster, og arbejdede med det bag de strenge læreres ryg. Vi var begejstrede. Vi var en vild, fantasifuld klasse, piger og drenge sammen. Det var usædvanligt.

Her var også de mere stille landet, som Hein Hoop i grunden hørte til. Men så var der også hans oppositionelle og overud indfaldsrige aktioner mod normen i en naziklasse. »Hun er gift med Hitler!«, mumlede han om vores jomfrunale Hitler-besatte klasselærerinde, som var Gestapo-agent, denunciant mod kollegaer, forhad af de fleste. Han forærede hende en stor træstamme med indskriften »für Tapferkeit«.

Nogle af os elever fandt sammen i en »Schutz- und Trutzbündnis«, af forældre hemmeligt informeret om sandheden. Det var farligt dengang.

Hein Hoop gik aldrig i HJ-uniform. Clever som han var, fik han »Notabitur«, fordi han skulle indkaldes. Den unge soldat kom hjem som pacifist, som modstander af magtmisbrug, undertrykkelse og hovmod. Det prægede ham resten af livet.

GENSYNSMØDE

I 1979 havde vi stort klassemøde. Fra oprindeligt 48 var vi 44 deltagere. I dag er der vel højst 10 tilbage, fyldt med vemod og mange minder. »Jamen, det er jo Hein«, hviskedes den dag, ham med de store phallussymboler - mindst 1 meter høje, af træ. Han har lavet mindst tyve af dem. De rige pynter deres haver med dem. Folket er i tvivl. Kritikere er opbragte og taler om skam og skandale. Hein smilte til sit kendte smil, skælmisk, overbærende.

Den gamle klasse besluttede at inspirere til en Hoop-udstilling på Gottorp Slot. Aldrig hørt om det mere. Vi elskede Hein. Han manglede en tand, men ikke charmen. Vi fik et afskedslys hver.

FØRSTE LYRIK

I 1944 havde han skrevet et første lyrisk bidrag i et poesialbum: »Ein Nilpferd lag am Meeresstrand und scheuerte den Bauch im Sand. Ach möge doch Dein Herz so rein, wie dieses Nilpferds Bäuchlein sein. Johanna

Kurser 2. halvår 2011

Nr.	Kursusnavn	Underviser	Start	Slut	Ugedag	Tidspunkt	Pris €
1324	Heksagonalflot - flot med plastpakkebånd	Birte Hansen	17/09/2011	17/09/2011	Lørdag	10.00 - 17.00	24,50
1325	Atelier for børn 3½ - 5 år	Maria Müller	19/09/2011	12/12/2011	Mandag	14.30 - 15.30	45,00
1326	Din yndlingsfarvebog kunst for børn 6-10 år	Maria Müller	19/09/2011	12/12/2011	Mandag	16.00 - 17.30	65,00
1312	Foto for nybegyndere	Gertrud Sabroe Termansen	20/09/2011	04/10/2011	Tirsdag	14.30 - 17.30	32,00
1332	Glasperler for begyndere	Runa Hellesø	27-09-2011	27-09-2011	Tirsdag	18.30 - 21.30	17,50
1320	Grafikkursus for piger 14-18 år	Katrin Richter	29/09/2011	03/11/2011	Torsdag	18.00 - 20.00	27,00
1309	Nunofilt	Bodil Senn	01/10/2011	02/10/2011	Lør+søn	10.00 - 16.00	39,50
1333	Glasperler for øvede	Runa Hellesø	04-10-2011	04-10-2011	Tirsdag	18.30 - 21.30	17,50
1319	Redesign - recyclingmode	Katrin Richter	24/10/2011	14/11/2011	Mandag	19.00 - 21.00	27,00
1313	Photoshopkursus for fotografer	Gertrud Sabroe Termansen	25/10/2011	08/11/2011	Tirsdag	18.00 - 20.30	24,50
1321	Glas for begyndere	Lise Rosengaard Paulsen	27/10/2011	03/11/2011	Torsdag	10.00 - 13.00	39,50
1323	Abstrakt & eksperimenterende maleri	Verner Brems	29/10/2011	30/10/2011	Lør+søn	09.00 - 15.30	42,00
1310	Hatte i filt	Bodil Senn	04/11/2011	04/11/2011	Fredag	18.00 - 21.30	12,00
1306	Pileflet	Sine Jakobsen	05/11/2011	05/11/2011	Lørdag	09.00 - 16.00	12,00
1311	Lette jakker i filt til indendørs	Bodil Senn	12/11/2011	12/11/2011	Lørdag	10.00 - 16.00	12,00
1314	Portrætfotografi og Photoshop	Gertrud Sabroe Termansen	17/11/2011	01/12/2011	Torsdag	18.00 - 20.30	24,50
1315	Julegaver i glas	Lise Rosengaard Paulsen	19/11/2011	19/11/2011	Lørdag	10.00 - 16.00	22,00
1322	Julebukke i strå	Helge Bastiansen	21/11/2011	21/11/2011	Mandag	18.00 - 22.00	14,50

Der må påregnes materialeomkostninger ved alle kurser

 Aktivitetshuset
 Nørregade 49
 24939 Flensborg
 0461 150 140
 akti@sdu.de
 www.aktivitetshuset.de